

КИТАЙСЬКА ТРАДИЦІЯ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ

Управління, як і будь-який інший вид людської діяльності, підпадає під закони еволюційного розвитку суспільства, з часом змінюється і набуває нових рис.

Актуальність дослідження: Освіта в кожному регіоні чи країні світу має свої джерела, принципи та особливості. Універсальними джерелами юридичної освіти традиційно є такі об'єктивні форми духовної діяльності: звичай, моральне виховання в сім'ї та суспільстві, релігія, політичні відносини та традиції влади, правова доктрина, система справедливості та покарання.

Мета дослідження: «Мета філософського розуміння управління - побудувати його» диспозитив «, у тому значенні, який даний термін Фуко та його послідовники».

Цілі дослідження: Простежити особливості походження та генезису соціально-філософської думки Стародавнього Китаю; провести критичний аналіз впливу давньокитайських філософських принципів на соціальне та державне управління.

Об'єкт дослідження: Вивчення специфіки та особливостей китайської традиції філософського осмислення проблем управління.

Предмет дослідження: Основні концепції, закономірності, принципи та методи управління, на основі яких функціонують та розвиваються соціальні системи будь-якого рівня на основі досягнень філософської традиції Стародавнього Китаю.

Тема дослідження: Перш за все, важливо відповісти на питання: яка філософія управління? Адже домінування публікацій з такими назвами, як: філософія управління польотами, філософія мотивації роботи, філософія управління інформаційною безпекою надзвичайно бентежить не лише пересічного читача, а й досвідчених дослідників. У цьому сенсі існує багато цікавих підходів, які дисонують між собою. На думку авторів книги «Філософія менеджменту: проблеми та стратегії»: «мета філософського розуміння управління - побудувати його» диспозитив «, у тому значенні, якому цей термін надав Фуко та його послідовники».

Цікавими видаються дослідження щодо перспектив інституціоналізації філософії управління В. Дієвим, який робить спробу окреслити розуміння самої філософії управління. Таким чином, під останнім він розуміє систему узагальнюючих суджень філософського характеру про предмет та методи управління, їх місце серед інших наук та в системі наукових знань загалом, пізнавальну та соціальну роль управління в сучасному суспільстві.

Філософія управління жодним чином не може бути зведена до теорії управління, яка зазвичай представляється як накопичені та логічно упорядковані знання, що є системою принципів, методів та технологій управління. Насправді теорія управління має міждисциплінарний характер і в основному орієнтована на вирішення практичних проблем. Але воно, на відміну від філософії управління, не має загальнометодологічного характеру і, як правило, не враховує історичний контекст розвитку суб'єкта та об'єкта управління. Крім того, філософія управління містить світогляд та теоретико-когнітивні принципи розуміння управління. Більше того, філософія відіграє роль обґрунтування теоретичних конструкцій і моделей управління, розширює свої когнітивні ресурси та когнітивний горизонт.

Надзвичайно цікавою є китайська традиція філософського інтелекту в галузі управління з її антропоцентризмом та раціональним характером. Ще однією характерною рисою китайської філософії управління є догматизація конфуціанства. Ідея єдності та гармонії природи і людини, яка пронизує всю конфуціанську та даосистську метафізику, знайшла своє відображення в інтерпретації управління: рухатись у тому напрямку, в якому вона прагне від природи, але горе тому, хто намагається заблокувати її шлях. «

Центральною для китайської філософії управління була проблема пошуку та обґрунтування найбільш оптимальних форм організації суспільного життя, а саме проблема того, якими соціально значущими особистими якостями повинні володіти ті, хто керує, і ті, хто править, щоб був порядок і мир. На думку деяких дослідників китайської традиції управління (зокрема В. Полікарпова), управління китайським суспільством та функціонування держави базуються на принципах органічної філософії, що пояснює надзвичайну стабільність китайської цивілізації. Насправді в китайській філософії є натяк на те, що управління має бути формою професійної діяльності. Варто зазначити, що особливості китайської філософії управління представлені досить систематично, представлені професором В. Малявіним у книзі «Китай керований»

Для азійських країн з питань кримінального права залишається характерною концепція покарання-покарання, яка фактично відроджує старий принцип таліону щодо адекватності відплати. Як відомо, Конфуцій взагалі не скасував смертної кари. Страта, згідно з його вченням, є крайнім вимушеним заходом, який може бути продиктований конкретною ситуацією. Принцип справедливості цього мудреця ілюструє такий діалог. Учень запитав його: «А якби ми заплатили за зло добром?» На що Учитель відповів: «Годі навіщо платити за добро? Плати добре за добро. А за зло заплати справедливості».

У суворому принципі адекватної відплати є позитивний момент. Він полягає в тому, що покарання може бути признане лише у випадках такого діяння, яке прямо передбачено законом, і розмір покарання повинен відповідати тяжкості злочину. Іншими словами, поняття покарання-покарання певною мірою обмежує свавілля суду. Проте теорія про те, що значення покарання зводиться виключно до покарання, по-перше, веде до занадто суворого покарання, по-друге, ігнорує самі причини злочинів, бореться з їх наслідками. Хоча санкція залишається одним з найважливіших факторів юридичного виховання в Китаї, слід зазначити, що в епоху соціалізму набула поширення ідея та практика виправлення правопорушників, перетворення їх у «корисних» громадян, що було оголошено головною метою покарання. лист. Слід зазначити, що сьогодні 87 країн світу, включаючи Китай, застосовують смертну кару за вчинення кримінальних правопорушень.

Не менш важливим проявом правового виховання нації є традиція поведінки з жінками, її правовий статус у суспільстві. У Китаї це значною мірою пов'язано з небажаною роллю жінок у родовій спільноті, традиції якої все ще міцні у сільській місцевості, та тривалою державною забороною одружуватися не більше ніж з однією дитиною, що розглядалося як засіб боротьби бідності. Патріарші підходи зміцнюють поневолений, поневолений статус жінок в азійській культурі з підвищенням ризику насильства. Шлюбне право не є частиною цивільно-правової системи Китаю. Останнє його видання у 1980 р. Намагалось скасувати стару феодальну систему сімейних відносин та допомогти вирішити демографічні проблеми. Таким чином, сімейне законодавство, яке регулює відносини у тій галузі, яка сама є джерелом юридичної освіти в Китаї, також певною мірою дозволяє нам судити про правову культуру громадян.

Підводячи підсумок особливостей правової культури китайців та основних джерел та принципів юридичного виховання в китайському суспільстві, неможливо не згадати основні характеристики менталітету цього народу, які багато в чому визначили його соціально-правовий розвиток. Основні риси, що визначають національний характер, а також правовий менталітет китайців, включають консерватизм, культ традиції як надійну запоруку стабільності, раціоналізму, практичності, прагматизму, працьовитості, скрупульозності, патріотизм тощо. Заохочуючи помірність і скромність у знатних китайців, давньокитайський мудрець Лао Сі писав: «Коли мудрець боїться керувати Всесвітом, тоді він заслуговує щоб йому це довірили; коли він шкодує, що править Всесвітом, то він заслуговує на те, щоб йому його дали. «Європейців завжди вражали китайська рішучість, працьовитість і стійкість, а головне відсутність невдоволення своєю долею. Однак китайці особисто вважають таку рису, як толерантність, основою соціального ладу і світової гармонії. Толерантність по праву вважається відмінною національною рисою китайського народу, що має давні традиції, саме на розвиток цієї риси як основи громадського порядку та особистого комфорту сьогодні спрямована китайська мораль, освітня та правова політика.

У Стародавньому Китаї одним з перших вчень, що розглядав філософські принципи управління, була концепція «Гуманного уряду» Конфуція (551-479 рр. До н. Е.). Основи його вчення викладені в Лунь-Ю. Мислитель та його послідовники розглядали державне управління стосовно інших соціальних інститутів та стосовно них, включаючи мораль.

Великий китайський філософ Конфуцій вбачав вирішення проблем управління в етичній і психологічній орієнтації правителя, який повинен служити своєму народові і правити на особисто моральному прикладі. А піддані, підлеглі - виявляти 646 слухняності та поваги до свого правителя. Тиранія в управлінні філософом не схвалювала. Тому він постійно повторював, що правитель повинен застосовувати етичні норми, а не силу, бо, на його думку, людина за своєю природою добра і псує свої зовнішні обставини. Тому необхідно внутрішньо вдосконалитися, долаючи вплив спільнот, в яких живе людина. Взагалі, конфуціанський ідеал управління засобами морального прикладу виявився реформаторським, це була офіційна філософія китайської адміністрації протягом багатьох століть. Серед китайських імператорів існувала практика організації іспитів на «державну службу» при відборі чиновників у державних установах. Протягом століть цивільну адміністрацію Китаю складали люди, світогляд яких сформувався конфуціанською етичною та психологічною філософією управління.

В основі конфуціанського ідеалу управління лежить принцип морального прикладу, а не примусу. Але для цього людина повинна культивувати свої вольові якості. Ви не можете навчитися контролювати стан і людей, якщо не можете керувати собою, своєю психікою, вважав Конфуцій. Спочатку людина повинна навести лад у собі, потім у сім'ї, а вже потім у державі.

Співвітчизник Конфуція, філософ Мен Цзи (371-289 рр. До н. Е.), Підкреслював у своїй доктрині управління, що найважливішим фактором у будь-якій державі є народ, а не правитель. На думку Мен Цзи, управління повинно базуватися на людській природі, яка, на його думку, є переважно позитивною та доброю. Отже, управління повинно базуватися на принципах справедливості, свободи та державного піклування про людей похилого віку та бідних. Він стверджував, що правитель, який не піклувався про добробут людей, втратив благословення неба і влади. Легізм (VII - VI ст. До н. Е.). Його ідеї зосереджені навколо проблеми політичного управління. Метою держави є сильна влада, яка спрямована на перемогу над іншими народами для створення імперії. Представник законодавчої влади Шан Янь вважав, що причиною неправомірних дій є поширення в державі «доброти та благодійності». Основою доброго життя є порядок, встановлений законами і правилами, продиктований і реалізований правителем. Справжнє добро впроваджується через систему покарань, особливо через смертну кару. Слід вводити жорстке покарання навіть за незначні правопорушення. Держава повинна постійно втручатися в життя своїх підданих, відслідковувати і карати, тоді люди будуть знати правила і закони поведінки. Доноси повинні стати нормою відносин у державі. Це правильний спосіб створити сильну державу, в якій люди будуть поважати закони і будуть готові померти за імператора.

Нещодавні правові та політичні реформи в соціалістичному Китаї наприкінці 1970-х закріпили низку демократичних прав і свобод громадян, а також жорстку багаторівневу систему законотворчості, прав людини та правоохоронних органів.

Деякі вчені пропонують синергетичний підхід до розуміння проблем управління. Так, Г. Касперович вважає, що «синергетична концепція соціального управління базується на концепціях самоорганізації, відкритих систем, нелінійності, незворотності, роздвоєності, важливої ролі випадковості, кризи, хаосу, малих впливів (коливань) у соціальному явища та системи» [7, 189]. Однак, на наш погляд, синергетичний підхід є в кращому випадку конкретизацією діалектичного підходу і не може претендувати на статус окремого філософського методу.

Отже, згідно з науковими дослідженнями, без ґрунтовного філософського розуміння економічних процесів, без вибору певної філософської парадигми діяльність менеджера та бізнесмена, звичайно, можлива, але вона, як правило, відзначається низкою прикрих помилок, прорахунків, які можна уникнути, спираючись на філософські парадигми, дотримуючись філософських методів пізнання.

Список використаних джерел

1. Диев В. С. Философия управления : проблемы, подходы, тенденции / В. С. Диев // Вестник Новосибирского государственного университета. Серия : философия. – 2011. – Т.9. – № 1. – С. 5–15.
2. Касперович Г. И. Философско-синергетическая парадигма социального управления / Г. И. Касперович // Проблемы управления. – № 1 (26). – 2008. – С. 186–189
3. Малявин В. В. Конфуций / В. В. Малявин – М. : Мол. гвардия, 1992. – 335 с.
4. Малявин В. Китай управляемый. Старый добрый менеджмент / В. В. Малявин. – М. : Европа, 2007 – 304 с.
5. Тутов Л. А. На пути к философско-методологическому осмыслению теории управления / Тутов Л. А. // Государственное управление. Электронный вестник. – 2007. – № 11. – Режим доступа : http://e-journal.spa.msu.ru/uploads/vestnik/2007/vipusk_11._jun_2007_g./tutov.pdf 647 б. Философия управления : проблемы и стратегии / Рос. акад. наук, Ин-т философии ; Отв. ред. В.М. Розин. – М. : ИФРАН, 2010. – 347 с
6. Електронний ресурс : http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2013/Filosof_PV_2012.pdf.
7. Гончарук Т. В., Гурик М. І., Шумка М. Л. Філософські проблеми державного управління. Навч. посібник. Тернопіль. – Економічна думка, 2010. – 126 с.
8. Філософія [Текст]. Ч.1 / Т. В. Гончарук, Н. В. Джуґла, Л. П. Мокряк, М. Л. Шумка. – Тернопіль : Воля, 2007. – 351 с.